

Jeg hørte gerne de Udtalelser, som den højtærede Statsminister fremsatte, og som jo bevægede sig i den Linie, jeg allerede har fremhævet, at Ministeren talte efter før. Men jeg kan ikke give den højtærede Statsminister Ret i saadan i Almindelighed, som det er sket, at drage den Sammenligning mellem tysk og dansk Presse og sige, at det er en Kendsgerning, at Tonen derovre er bitrere og mere fjendsk mod Danmark end omvendt. Det er i det hele taget ikke let at dømme om, hvorledes det er fra den ene Side og fra den anden Side, men jeg vil paa det bestemteste have sagt fra min Side, at jeg har ikke anklaget den danske Presse for noget andet, end at den før kunde kritisere og se Ulykken, og at den nu i Almindelighed tier. Jeg har ikke foretaget noget almindeligt Udfald mod den danske Presse; jeg har nævnt helt bestemte Tilfælde, som jeg ogsaa mener er rigtige. Man maa ogsaa tænke paa, at Tyskland selvfølgelig er i højeste Grad saaret i alle Retninger og derfor maaske er mere tilbøjelig til at blive bitter over det — det staar jo alt sammen i Sammenhæng med hinanden —, der skete ved Versaillesfreden, som ligger og tynger paa Tyskland, saa det næsten ikke kan aande.

Det har forbavset mig en Del, at den højtærede Undervisningsminister siger, at idet jeg anerkendte noget, svækkede jeg, hvad jeg havde anket over. Det har jeg mærket helt igennem; naar jeg siger noget venligt, naar jeg af en vis ridderlig Følelse, siger, hvad jeg kan anerkende, saa tager man det til Indtægt og vil ikke vide noget om det andet. Og nu siger man ligefrem, at det svækker. Jeg mener netop, at det styrker; naar man anerkender, hvad man kan anerkende, saa har man dobbelt Ret til at kritisere, bedre Ret, end naar man bare kritiserede.

Men det er det samme, jeg altid møder. Den højtærede Indenrigsminister bruger ganske samme Maade og siger, at hvad jeg siger i Dag, staar i den stærkeste Modstrid til det, jeg sagde paa den interparlamentariske Konference. Det, jeg sagde paa den interparlamentariske Konference, var med faa Ord dette, at Danmark har haft en Mand som Grundtvig, der har lært, hvorledes et Folk skal tænke paa sig selv og derved vække sine egne Kræfter; derfor ved Danmark, hvad ogsaa et andet Folk maa

have, og derfor er Danmark mere ansvarligt, naar det forholder os det, vi ønsker, end et andet Land vilde være. Ja, det er en Anerkendelse af, at Landet har haft Grundtvig, men der er dermed tillige draget den Slutning, at man derfor maatte have Forstaaelse af, hvad man i Grunden skulde give og ikke giver. Det ene støtter det andet. (*Undervisningsministeren* [Appel]: Eksemplerne). Eksemplerne er jo det, som jeg altid forhandler med den højtærede Minister om, og som vi ikke kan blive enige om. F. Eks. dette, at have sine egne Kommissioner i Skolerne, er en meget præcis Fordring; og naar den højtærede Minister dør af en anden Anskuelse, kan han jo være det, men jeg har mine gode Grunde for det andet, og jeg mener, at i Praksis mærkes det mere og mere, at mine Anskuelser er de rigtigere.

De Eksempler, jeg tænkte paa, idet jeg talte om Faren for, at der igen opstod hjemløse, var nu for Resten ikke studerende, der nu har deres Virkekreds dør, men netop Mennesker, der allerede i den preussiske Tid har søgt deres Uddannelse dør og vil fortsætte dermed, men alligevel vil have deres Hjem og deres Virkested her. Mit Spørgsmaal gik ogsaa nærmest ud paa, om man ikke alligevel dør, hvor den tyske og den danske Anskuelse falder fra hinanden, maa benytte den diplomatiske Vej for at forhindre, at der kommer statsløse, hjemløse, som der nu virkelig er; man giver jo ligefrem Pas til disse Mennesker, lydende paa, at de er foreløbig statsløse, og jeg ved ikke, hvorledes man vil faa Forholdet jævnet, naar man ikke sætter sig i Forbindelse med den anden Regering.

Overfor den højtærede Justitsminister maa jeg sige, at jeg kender ikke det Tilfælde, om hvilket han taler. Jeg kender et Tilfælde, hvor jeg blev anmodet om at henvende mig til den højtærede Minister om, at en Pige, som vi kalder „Kindergärtnerin“, maatte komme ind — „Kindergärtnerinnen“ er netop Damer, der underviser og opdrager Børn, som ikke er skolepligtige —, og det var ikke et Sted, hvor der var et Par Køer, det var en stor Herregaard; at Fruen maaske tillige har ønsket, at vedkommende skulde beskæftige sig lidt i Husholdningen, det kan være. Det Tilfælde, den højtærede Minister taler om, kender jeg ikke, men jeg ved, at Ministeren